

Ak?? Ya?ant?s? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ak?? Ya?ant?s? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16660>

Özet

Ak?? Ya?ant?s? Ölçe?i (AYÖ), bireylerin gerçekte yaşadıkları bir aktivite sırasında deneyimledikleri optimal psikolojik durumu, yani Ak?? Ya?ant?s? kavramın ölçmek üzere geliştirilmiş bir araçtır. Bu giriş, ölçeğin Aslı Uz Ba? tarafından 2019 yılında Türkçe'ye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları detaylandırılmaktadır. Yapılan uyarlama çalışmaları, ölçeğin orijinal yapılarının Türkçe örneklemede de doğrulandığını göstermiş, ancak madde sayısında önemli bir azalmaya gidilmiştir.

Ölçeğin Türkçe formu, orijinal 20 maddelik yapı yerine 12 maddeden oluşmaktadır ve iki faktörlü yapıya sahiptir. Elde edilen bulgular, AYÖ'nün Türkçe konuşan popülasyonlarda Ak?? Ya?ant?s?nı değerlendirmek için güçlü bir psikometrik araç olduğunu desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler

Ak?? Ya?ant?s?, Psikolojik Ölçek, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Psikometri, Performans.

Yazarlar

Aslı Uz Ba?

Amaç

Ak?? Ya?ant?s? Ölçe?i'nin temel amacı, bireylerin faaliyetleri sırasında ne kadar derinlemesine ve keyifli bir biçimde odaklandıklarını, yani psikolog Mihaly Csikszentmihalyi tarafından tanımlanan "Ak?" durumunu ne sıklıkta veya yoğunlukta deneyimlediklerini sistematik olarak ölçmektir.

Bu uyarlama çalışmasının amacı ise, ölçeğin orijinal psikometrik özelliklerini koruyarak, Türk kültürüne ve diline uygun geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı sağlamaktır.

Yapı

Ölçek, pozitif psikolojinin merkezi kavramlarından biri olan Ak?? Ya?ant?s? (Flow Experience) yapıya sahiptir. Ak??, bireyin yetenekleri ile karşılaştığı zorluklar arasındaki denge tam olduğunda, yüksek konsantrasyon, zaman algısının değişmesi ve eylem ile farkındalığın birleşmesi gibi özelliklerle karakterize edilen optimal bir bilinç durumudur.

Ölçeğin Türkçe formu, orijinal yapının temel boyutlarını yansıtan iki faktörlü bir yapı sergilemektedir. Bu faktörler genellikle faaliyet sırasında yaşanan yoğun odaklanma, kontrol hissi ve içsel motivasyon gibi ak??n temel bileşenlerini temsil eder.

Geçerlik

Ak?? Ya?ant?s? Ölçe?i'nin Türkçe formunun yap?sal geçerlik çal??malar?, Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak gerçekleştirilmi?tir. DFA sonuçlar?, ölçe?in iki faktörlü yap?s?n?n mevcut veri seti ile uyumlu oldu?unu ve yap?sal geçerli?e sahip oldu?unu göstermi?tir.

Önemli bir farklılık olarak, Türkçe uyarlama sürecinde, ölçe?in madde say?s? orijinal 20 maddelik formdan 12 maddeye dü?ürülmü?tür. Bu madde azalt?m?, kültürel uyum ve daha güçlü faktör yükleri elde etme amac?yla yap?lm?? olup, yap?sal modelin do?rulanmas?n? engellememi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, içsel tutarlılık katsayılar? (Cronbach Alfa) hesaplanarak de?erlendirilmi?tir. Elde edilen de?erler, ölçe?in hem alt boyutlar? hem de toplam puan? için yüksek düzeyde güvenilir oldu?unu göstermektedir.

Hesaplanan içsel tutarlılık güvenilirlik katsayılar? s?ras?yla alt ölçekler için .92 ve .83, toplam ölçek puan? için ise .91 olarak bulunmu?tur. Bu yüksek katsayılar, ölçe?in tutarlı ve güvenilir ölçümler sa?lad???n? teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?n? incelemek amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. DFA, ölçe?in teorik olarak varsay?lan iki faktörlü yap?s?n?n (Ak?? Deneyimi Boyutlar?) toplanan Türk örneklem verileriyle ne kadar uyumlu oldu?unu test etmi?tir.

Analiz sonuçlar?, iki faktörlü modelin veri ile iyi uyum gösterdi?ini ve faktör yüklerinin güçlü oldu?unu ortaya koymu?tur. Bu bulgu, Ak?? Ya?ant?s? Ölçe?i'nin Türkçe formunun yap?sal bütünlü?ünü ve geçerli?ini destekleyen temel kan?tlardan biridir.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Likert Tipi (Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir, ancak psikometrik çal??man?n türü dikkate al?nd???nda Likert tipi oldu?u varsay?lmaktad?r).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon veya Üniversite Ö?rencileri (Uyarlama çal??mas? bir kongre kitab?nda yay?nland???ndan, genellikle yeti?kin veya ö?renci örneklemini kullan?lm??t?r).

Ya? Grubu: Yeti?kin

Popölasyon Detaylar?: Çal??mada kullan?lan örneklem büyüklü?ü ve özellikleri detayl? olarak belirtilmemi?tir, ancak geçerlik ve güvenirlik analizlerinin gerçekleştirilmesi için yeterli büyüklükte bir örneklem kullan?ld??? anla??lmaktadır.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

Ak??, Ak?? Ya?ant?s?, Psikolojik Ölçüm, Cronbach Alfa, Do?rulay?c? Faktör Analizi, Geçerlik, Pozitif Psikoloji.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Belirtilmemi?tir.

?leti?im E-posta Adresi: asliuzbas@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2019 (Uyarlama çal??mas?n?n yay?nland??? y?I).

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m? veya izin gereklilikleri hakk?nda spesifik bilgi verilmemi?tir. Akademik kullan?m için yazar ile ileti?ime geçilmesi tavsiye edilir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi ?uradan indirilebilir: [akis-yasantisi-olcegi-toad.pdf](#)

Referanslar

Ba?, A. U. (2019). Ak?? Ya?ant?lar? Ölçe?i'nin Türkçe'ye uyarlanması, geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?. *I. Uluslararası Bilim, E?itim, Sanat ve Teknoloji (UBEST) Sempozyumu Tam Metin Kitab?* içinde (s.1374-1379). ?zmir, Türkiye.

Sempozyum Kitab?na eri?im ba?lant?s?: ubest.deu.edu.tr

Ak?? Ya?ant?s? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?iştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM